

starih opek, lonc, brenčenih bucek in zlasti starih rimskih denarjev; tudi dva stara napisa sta se v bližnjici našla. (G. Kankel, ondašnji kaplan imajo tistih starih denarjev še več hranjenih). (Konec sledi.)

Nove slovenske bukve.

„*Glasnik slovenskega slovstva*“. Izdal Anton Jančič, začasni učitelj slovenščine in nemščine, zgodovine in zemljopisa na c. k. gimnaziji in realki v Celovcu. 1. zvezek.

Že dolgo napovedana knjižica, posvečena preslavnemu gospodu dr. Fr. Miklošiču, rektorju magnifiku dunajskega vseučilišča itd. je prišla obdarovana z mnogim lepoznavskim blagom tedni na svetlo. Ž njo se je oživila iznova „slovenska bčela“, s tim razločkom, da nam je marljivi gospod vrednik namest posamnih listkov podal na enkrat čez 5 pól debelo knjižico, koja razpada v pesniški in prozaični del, in v koji nahajamo več dobroznanih slovenskih pisateljev, kakor gg. Cegnar-ja, Valjavca, Jeriša, Volčiča in Praprotnika, ki so z gosp. vradnikom vred spisali mnogo krasnih izvirnih ali poslovenjenih narodnih in družih pesem, natoroznanskih, krajo- in narodopisnih in družih lepoznavskih reči. S posebnim veseljem smo brali opis Teržaškega mesta in življenja, ki ga nam je gosp. Cegnar prav živo pred oči postavil. Lepo delo je Homerove Odiseje 1. spev, ki ga je poslovenil M. Valjavec. Mična povest je Jerišatova slepa Marica. Znamini vi sostavki so Nestor in nekdanje mesto Kijev, čertice iz ruskega basnoslovja in še več družih. — Prijetlom domačega lepoznavskega slovstva tedaj živo priporočamo prvi zvezek „Glasnika“, ki sopet pričuje neutrudljivo delavnost častitega gosp. izdatelja, koji zasluži, da ga verlo podpirajo domoljubi. Obljubil nam je v naznanilu tudi v 2. zvezku nabero mnogo lepih znamenitih sostavkov; le to bi želeli (ker se knjižica ta „glasnik slovenskega slovstva“ imenuje) da bi obsegala popolno naznanilo vsih slovenskih knjig, koje izhajajo čez leto, in z dostavljeno kratko ali obširnišo kritiko, ker to bi — saj po naših mislih — še le prav opravičilo ime „glasnika“ ali „oglasovavca“ slov. slovstva. Sploh važno delo bi bilo, ako bi se nam podala v kojem zvezku cela bibliografija slovenska poslednjih časov.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Planine (Stockendorf) nad Černomljem 16. maja. Kakor sem vam bil preteklo jesen našo slabo letino popisal slabe nasledke slutivši, tako se je, žalibog! tudi pripetilo. Ljudje so že ob novem letu tako stradati začeli, da so bolj siromašni glogove hrušice po ternji brali, jih posušene med tropine, ovès in piro mešali, s to moko zelje in repo podmetali, in tak tudi močnik jedli. Iz tega in družih reči človeškemu želodcu nezdravih se je zakotil legar (tifus) na Kleči, ki ima 11. številko in ni izpustil ne ene. V hiši Nr. 1 je 12 oseb, pa vse je napala ta bolezen do enega otroka, ki je pri sisku. Polje in nogradi so tem revam neobdelani zaostali. Med vsimi bolniki ste prec od začetka le dve ženi umerle, pa bi morebiti tudi tiste ne bile umerle, ako bi bila zdravniška pomoč prec pri roki bila. Za nekaj časa je bila poenjala bolezen, da smo mislili: zdaj je bo konec; toda so zopet zdaj eni zboleli in le zadnja hiša se še v bran stavi. Druge vasi so še zmiraj zdrave. Čudne stopinje dela ta bolezen: s početka biva bolnik boječ in nemiren, za tem pade v mertvilo, da se nič nečuti, ne vidi in ne sliši, le v gerlu mu hripa, po tem se godi čudo nepričakovano: bolnik zopet k sebi prihaja, se skoleha in ko

senca vleče, dokler spet delati zamore o 5. do 6 tednih. — Zdravniki jim dajejo za bljuvati in ukazujejo odperte okna imeti.

Misli si, dragi bravec! 4 ali 5 bolnikov pod eno streho, zraven pa nobenega zernica žita v predalu, nobenega praha moke v ladici, nobenega zerna soli v bukari, nobene žlice zabele v čubru, — pa ti ni treba daleč malati siročine! Od te prevelike reve ganjeni naši Černomeljski gg. uradniki, ki so vsi blagega serca, so drage volje med sabo milošnjo složili na prošnjo zdravnika g. Gruma, in te bolnike z mesom, soljo in kruhom za nekaj časa previdili. Bog jim plati!

Ako bi se kak človekoljub, ki v svojem obližju takošne nadloge ne čuti, pri obilnosti svojega premoženja na te lakote pogibajoče siromake ozreti blagovolil, naj bi se to milošnjo poslati dostajal na podpisanega, ki jo bo gotovo po njegovi volji na pravi kraj odrajal. Milo se človeku stori, ako pomisli, da pri tem stradanju tje do velike maše v teh merzlih krajih od pridelka pomoči ni! Juri Kobe, lokalist.

Iz Višnjegore. C. — V velikem strahu je bila Višnjagora 13. dan t. m. Precej po zvečernem zvonjenji se oglasi veliki zvon farne cerkve z žalostnim terkanjem v eno plat, Višnjanom in vsi okolici oznanovaje silo ognja. Blizo farne cerkve in ravno tako blizo višnjiskega mesta, se je vnela velika hiša; ogenj je tako hitro okoli sebe segal, da v pol uri je bila hiša in troje drugih poslopij, to je, štala in gumno, v plamenu. Privrelo je veliko ljudi, sila močno so branili in ubranili so večjo nesrečo, ki je žugala celemu mestu; posebno marljivo se je obnašal gosp. komisar Gutman; tudi žendarji in nekteri Višnjiski mestjani so si prizadevali ogenj ustaviti. Pravijo, da je zažgal neki hudoben 15 let star fantè. Najhušji je, da pogorelec ni bil zavarovan. — Tudi v Zatičini je bil 16. dan t. m. ponoči ogenj, ki je pokončal eno hišo in eno štalo. Hiša je bila zavarovana, kar bo pogorelcu dobro zaleгло. Žalostno je, da zraven drugih nadlog nas še take nesreče obiskujejo! Žalostno pa je tudi, da se hišni gospodarji še niso vsi spametovali, da bi zavarovali svoje poslopja škode ognja, ki jih vsako uro zadeti utegne!

Iz Dovjega na Gorenskem 20. maja. ☉ Ker se v več krajih nove šole napravljajo, moram nekoliko od naše povedati, ki se je tudi še le preteklo jesen ustanovila, in začel se je po navadi uk o vsih svetih. Res! pravo veselje je bilo viditi, ko se je koj prvi dan okoli sto otrok v šolo zapisati dalo, in komaj je bilo 14 dni, jih je bilo 123 v vsakdanji šoli, namreč: 68 fantov in 55 dekličev. Res, lepo število učencov, ki pričuje, da je dosto starišev za poduk svojih otrok skerbni; čast in hvala jim! Ali pa imate tudi učilnico za toliko otrok? bi utegnil kdo vprašati. Dobro bi bilo, ako bi jo imeli, toda ljudje so pred voz kupili kakor konja. Za učitelja so skerbili, na sobo pa, kje bo učil, niso mislili. Učitelj je prišel in treba je bilo mu še le začasnega stanovanja iskati, dokler se mu ni stara mežnarija izpraznila. Ali to stanovanje je tako, da Bog pomagaj! ne le polno merčesov, ampak je tudi tako mokro, da človek, ko se zjutraj prebudi, pregovoriti ne more. Za šolo smo dobili v vasi izbico, v katero 50 otrok more; morali smo tedaj 2 razdelka napraviti, za fante dopoldan, dekleta popoldan, in vender so bili otroci celo zimo, posebno fantiči v veliki tesnobi. Kdaj pa se bo novo poslopje za šolo zidalo, ne vémo. Govori se sicer, da koj drugo leto, ali, dokler vikša gosposka molči, bo vse zastoj. Ker je toliko otrok in sicer dobrih glavíc, bi bilo pač potrebno, da bi se jih usmilili in jim šolo sozidali.

Kdor hoče ptičice loviti,
Si mora kajbico kupiti.

Iz Ljubljane. Na polju domače zgodovine ne-
vtrudljivi gosp. dr. Klun pripravlja že gradivo za nov
zvezek „arhiva“, ki bo spet prav mikaven; slišimo, da
poleg spisov g. izdatelja bo obsegel ta zvezek kritični
pregled slovenskega slovstva noter do poslednjega časa;
spisuje ga gosp. Dežman, — gosp. Hicinger izde-
luje v ravno ta namen zgodovino samostana Zatičin-
skega. Tudi se gosp. dr. Klun namerja za leto 1855
izdati nemški almanah „Carniolia“, ki bo vsled naslova
svojega obsegal edino le take sestavke, ki dotikujejo
krajnsko deželo in so jih spisali Krajneci.

Novičar iz mnogih krajev.

Blago se že poredoma vozi po Semerinški že-
leznici. Hvala Bogu! bo rekel marsikter tergovec, ve-
sel, da se ne bo več razkladalo in nakladalo ter zader-
ževalo in dostikrat tudi poškodovalo na ondašnjih posta-
jah. — C. k. ministerstvo je razglasilo, da konec pre-
teklega mesca je bilo za 7 milionov 740.839 papir-
natih šestice in desetice med ljudstvom; tedaj za
52.572 fl. več kakor poprejšnji mesec. — 20. dan t. m.
so na Dunaji na planjavi med mestom in predmestji vpričo
komisije za 20 milionov fl. preklicanih državnih
bankovcev (Reichsschatzscheine) očitno sožgali. — Du-
najska kupčijska zbornica bo nek nasvetovala: da naj
bo vprihodnje na Dunaji vsako leto le en somenj. Ako
se celó na Dunaji ne zdí več potrebno staro kopito
sommjev, se bota vendar tudi v Ljubljani dolgočasni
Ošpetnik in Majnikar skercila za toliko, kolikor naj
bi se podaljšali češnjevec, češpljevec in sv. Pavlovec. —
Iz Tersta se je začela te dni vožnja volov, ki name-
njeni za armado v Galipolje grejo po morju na Turško;
pravijo, da je nakupljenih 8000; „Terž. časnik“ meni,
da se je vendar pred za domače potrebe skerbelo,
preden se je dovolilo, da smé toliko mesa iz dežele
iti. — Do 16. t. m. se pri Silistri še ni nič važnega
zgodilo; verjetne novice pravijo, da veliki naskok na to
terdnjavo se je začel 14. t. m. in da general Schilder
je svojim obljubil, jo v 3 dnéh Turkom vzeti. Ali ni preveč
obetel, se bo kmalo pokazalo. Omer-paša je nasprot v
Carigrad pisal, da naj se podviza angleško-francozka
armada, da pride zadnji čas konec tega mesca do Bal-
kana, sicer ne more Silistrie obderžati. V ti terdnjavi
je 10.000 pešcov, 6000 konjikov in 3000 družih jezdi-
cov, 1000 pa topničarjev. — Spet se govori, da bo
Omer-paša težko ostal višji poveljnik turške armade,
ker vikši generali Francozov in Angležev se mu bojo
težko vklanjali, on pa njim ne. 8. dan t. m. je lord
Cambridge, 9. pa maršal St. Arnaud prišel v Ca-
rigrad. — Sliši se, da vse, kar zamore orožje nositi in
tudi kristjane bode Sultan na vojsko poklical. Tudi car
rusovski je zapovedal novo rekrutirengo, ki mora od
15. julia do 15. avgusta končana biti. — Na Poljsko
pride nek 250.000 rusovskih vojakov. — Govori se, da
serbski knez pripravlja razglas na narod svoj, v
kterem hoče določno povedati: zakaj se Serbi na voj-
sko pripravljajo, kar dosihmal ni še prav jasno. 17. t. m.
je bilo pismo profesorja Matevža Bana razglašeno,
v katerem naznanja serbski vladi, da se odpove svoji
učiteljski službi. Profesor Ban je eden naj imenitnejših
jugoslavenskih pesnikov, v politiki pa derži s sultanom,
kterega je v neki „odi“ na vso moč povzdigoval, Ruse
pa ravno tako čertil. To je vnelo hud plamen razpertja
v Beligradu med stranko rusovsko in turško, ktero ni
nehalo tleti, dokler se ni Ban odpovedal javni službi.
To odpoved je nek že pred enim mescom predložil vladi,
ki pa jo je še le zdaj dovolila. Tako se piše „Pressi“

iz Beligrada. — Po poslednjih telegrafnih naznanilih v
„Terž. časniku“, se je vojska začela na izhodnjem
morju; iz Stockholma se telegrafira od 18. t. m., da
so angleške barke pokončale rusovsko terdnjavo Gu-
stavsvärn v Finlandii in da so vjele 1500 Rusov.
Dalje pravi ravno ta časnik, da angleško-francozke barke
švigajo pred Sabastopolom in da dražijo rusovske
barke, da bi se podale z njimi v boj, — ali rusovske
barke še mirno stojé v luki.

Novo djelo od J. M. Spor-a.

Podpisani nastoji o izdanju novog umotvora našega hrvat-
skoga pjesnika — djela dramatičnog, koje će se kod Jaroslava
Pospisila u Prazi doskora slovotjestiti. Podpuni mu je naslov
sljedeći:

„Liek za ženu objestnu“.

Gluma (komedija) u tri čina

od
Jur. Mat. Špor-a,
Karlovčana.

U ime predplate za iztiskak prima se 20 kr. do 15. lipnja
(junija). Naruče imaju se providjene izvana imenom podpisanoga
poslati g. Jaroslavu Pospisilu (Bücher-Verlag in Prag). Mo-
lim srčevno svekolike prave rodoljube, da mi budu u ovom knji-
ževnom poduzetju sabiranjem predplatnikov na ruku. Nebudu oni
pjesnika, niti mene zadužili, nego ovršili držanstvo domorodca
prama otčevini.

Ako se do 15. lipnja dostatan broj predplatnikov najavio
nebi, priobćit će se to bez okljeve putem ovieh „Novic“ a pred-
platnina do konca istoga mjeseca sakupiteljem povratiti.

Još imenujem njekoju gospodu, o kojieh nedvoumim, da
mi nebudu zamjerili, ako njieh imena ovdje u tu svrhu prozivam,
da me nepuste bez rodumile pripomoći svoje. Evo jih:

U Ljubljani: Slavno uredništvo „Novic“. U Gorici:
gosp. Stjepan Kociančić. U Trstu: gosp. Franje Cegnar. U
Mariboru: gosp. Božidar Raić. U Gradcu: gosp. Lovro Toman.
U Celovcu: gosp. Antun Janežić i slavno vredništvo „šolskoga
prijatelja“. — Slavno uredništvo „Nevena“ molim, da bi izvoljelo
primiti ovu viest u vrste lista svoga — kao što i za primanje
naručbin. Za ovo posljednje molim takodje i gosp. Antuna
Jakića, domorodnog trgovca u Zagrebu, i gosp. Milana La-
stovića, častnika ondje; u Rieci: gosp. Franju Kurelea, u
Zadru: gosp. Ivana Danilova, učitelja; u Karlovcu: gosp.
St. Lj. Lopašića, častnika; u Križevcieh: gosp. Ljud. Vu-
kotinovića, književnika; u Karlovcieh: gosp. Mijata Sto-
janovića, učitelja — i ostale domorodce po Jugoslavenskem.

U Prazi mjeseca svibnja 1854.

D. K. Špor(er)

na visokem učilištu pražkom.

Istom prigodom javlja se takodje slovanskomu občinstvu,
da se već i spomenuto u „Novicah“ životopisno djelce:

Črtice o St. Vrazu.

Prispjevak k životopisu jugoslavenskog pjesnika
za slovotjestenje priugotavljuje.

Pogovori vredništva.

Gosp. D. P. P. v St. P.: Prosimo za obširniši popis
bolezni, ki jo varčinnost imenujete, in vsih okoljšin, v kte-
rih goveda živijo; radi Vam bomo potem svetovali. — Gosp.
dopisniku iz P.: „Iskrene besede“ ne moremo natisniti v taki
obširnosti, dovolite nam dolgo besedo v kratko vprašanje
premeniti. — Gosp. Fr. Ml.: Ponudeni sostavek od „šolskih reči“
nam bo ljub, ako bo občinstvu koristen. — Gosp. pesnikom,
ki so nam poslovenjeno novo „cesarsko pesem“ poslali: Vaše
pesmi smo izročili slav. deželnemu poglavarstvu, ker visoko mi-
nisterstvo na Dunaji bo razsodilo: ktera slovenska prestava
bo imela za autentično veljati.

Stan kursa na Dunaji 22. maja 1854.

Obligacije	5 %	85 1/2 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	85 1/4 fl.
državnega	4 1/2 %	75 1/2 %	Windišgrac. „ „ 20 „	29 3/8 %
dolga	4 %	69 %	Waldstein. „ „ 20 „	29 3/8 %
	3 %	56 %	Keglevičeve „ „ 10 „	10 %
	2 1/2 %	43 1/4 %	Cesarski cekini.	6 fl. 25
Oblig. 5% od leta 1851 B	107	%	Napoleonдор (20 frankov)	10 fl. 52
Oblig. zemljiš. odkupa 5%	84	%	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834 . . .	227	%	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . . .	122	%	na 100 fl.	37 1/2 fl.